

Uudistustyöt

Kirkkoa laajennettiin vuonna 1847 pidentämällä kuorisakaraa itään. Alttariosa tuli alkuperäisen sakastin paikalle ja kuoriin saatiin viisi uutta penkkiriviä.

Aleksanterin kirkon valmistuttua vuonna 1881 vanha puukirkko jäi ensin kylmilleen, mutta 1890-luvulla sen asua uudistettiin uusrenessanssin hengessä.

Vuosina 1953–1954 kirkko peruskorjattiin Nils Erik Wickbergin suunnitelman mukaisesti. Remontin yhteydessä poistettiin kirkon alkuperäiset sivulehterit. Katon kupoliin tehtiin kultaiset tähdet.

Vuosina 1995–1996 suoritettuna kirkon ja tapulin julkisivujen korjauksen suunnitteli arkkitehti Hanna Lyytinen. Hän suunnitteli kirkkoon myös esteettömän sisäänkäynnin vuonna 2011.

Kirkon sisätiloja muutettiin 2020–2021. Salin takaosasta ja sakaroista poistettiin penkkirivejä, ja osa penkeistä korvattiin irtoistuimilla. Kirkossa on nykyisin 240 istumapaikkaa.

Saliin sijoitettiin lasirakenteinen äänieristetty tila ja rakennettiin ohjattava tunnelmavalaistus. Urkulehterin alle rakennettiin esteetön wc-tila ja kahvio. Kirkko ja tapuli saivat automaattisen sammutusjärjestelmän.

Kirkko sai uuden ulkovalaistuksen vuonna 2024.

Herran siunaus

*Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille ja olkoon
teille armollinen. Herra kääntäköön kasvonsa
teidän puoleenne ja antakoon teille rauhan.
Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.
Aamen.*

Yhteystiedot

VANHA KIRKKO

Keskustori 6, 33100 Tampere
p. 040 804 8766 • vanhakirkko.fi • IG: @vanhakirkko
tampereenseurakunnat.fi/vanhakirkko

Esteettömyys ja saavutettavuus

Kirkkosali on esteetön.

Esteetön sisäänkäynti puiston puoleisella ovilla

Esteetön wc urkulehterin alapuolella

Induktiosilmukka

Avustavat koirat ovat tervetulleita kohteeseen.

TAMPEREEN
SEURAKUNNAT
SUOMEN EV. LUT. KIRKKO

VANHA
KIRKKO

Tampereen seurakuntien viestintä • Kuvat Hannu Jukola • Grano 2026

Vanha kirkko

Vuonna 1824 rakennettu Vanha kirkko on Tampereen kaupungin ensimmäinen kirkko. Kirkon on suunnitellut italialaissyntyinen **Charles (Carlo) Bassi** (1772–1840), joka oli Suomen ensimmäinen koulutettu arkkitehti.

Vanha kirkko on yksi Tampereen evankelis-luterilaisten seurakuntien kuudestoista kirkosta. Tyyliltään se on uusklassinen ristikirkko.

Neljännesvuosisadan kirkkohanke

Oman kirkon saaminen Tampereelle kesti yli kaksi vuosikymmentä. Vuonna 1779 perustetussa Tampereen kaupungissa oli vain vaatimaton saarnahuone, Tammerkosken kartanon vanha väentupa, joka todettiin vuonna 1800 rappeutuneen käyttökelvottomaksi. Rakennushanketta viivästyttivät kiistat kirkon paikasta ja rakennusmateriaalista. Messukylän kirkkoherra **Henrik Weckman** kannatti viimeiseen asti kivikirkkoa tai tiilikirkkoa, joka rakennettaisiin hautausmaan (nyk. Pyynikin kirkkopuisto) viereen. Kaupunkilaiset sen sijaan halusivat keskeiselle paikalle torin viereen puukirkon, koska keräysvaroilla ei ollut mahdollista kustantaa kivi- tai tiilikirkkoa.

Suomen senaatin määräyksestä intendentinkonttorin päällikkö Carlo Bassi laati piirustuksen ”tilapäistä” puukirkkoa varten. Rakennusurakan toteutti kauppias **Adolf Fredrik Lindberg**.

Syksyllä 1824 valmistunut kirkko saatiin tuomio-kapitulin luvalla ottaa käyttöön ennen vihkimistä. Ensimmäinen jumalanpalvelus pidettiin kirkossa adventtisunnuntaina 28.11.1824. Kirkko vihittiin käyttöön 11.4.1825.

Vanha kirkko on nykyisen Tampereen kolmanneksi vanhin kirkko. Sitä vanhempia ovat Messukylän vanha kirkko (noin 1510–30) ja Teiskon kirkko (1787–88).

Kellotapuli

Kellotapulिन on suunnitellut intendentinkonttorin päällikkö, saksalainen arkkitehti **Carl Ludvig Engel** (1778–1840). Tapuli rakennettiin vuosina 1828–1829. Urakasta vastasi apteekkari **Anders Wilhelm Tennberg**. Perusmuuri ja kivijalka tehtiin harmaakivistä, seinät tiilestä ja katto rautalevyistä.

Tapulissa on kaksi kirkonkelloa. Suuri kello tilattiin vuonna 1828 Tukholmasta. Pienempi kello on vuodelta 1999. Vanha, vuodesta 1790 lähtien käytetty pikkukello halkesi loppiaisena 1998 ja nykyisin kirkon sisällä nähtävänä.

Yksiviisarinen, vain tunnit osoittava tornikello on Tampereen ensimmäinen julkinen ajannäyttävä. Ilmajokelaiseen kellonrakentajasukuun kuuluvan **Juho Jaakonpoika Ala-Könnin** (1798–1865) valmistama kello asennettiin 1835.

Altaritaulu

Altaritaulun on maalannut **Robert Wilhelm Ekman** (1808–1873), joka maalaustyötä tehdessään oli vasta 22-vuotias Tukholman taideakatemiaan oppilas. *Jeesus Getsemanessa* valmistui vuonna 1831.

Romanttisen muotokuvamaalauksen mestarina tunnettu Ekman maalasi sittemmin useita altaritauluja Suomen kirkkoihin.

Saarnatuoli

Puisen saarnatuolin on suunnitellut arkkitehti **Carl Aleksander Engel** (1818–1843). Sen valmisti vuonna 1842 rakennusmestari **Enok Linderholm**. Koristeellisuudessaan se poikkeaa kirkon uusklassisesta tyylistä.

Urut

Kirkkoon saatiin Kangasalan urkurakentamon **Anders Thulén** (1813–1872) rakentamat urut vuonna 1848. Alkuperäisistä uruista on jäljellä mykistä kulissipilleistä koostuvan julkisivun keskiosa. Urut rakennettiin uudelleen vuosina 1904 (Albanus Jurva) ja 1925 (Kangasalan urkutehdas). Nykyinen täysmekaaninen soitin on vuodelta 1988 (Kangasalan Urkurakentamo). Siinä on kaksi sormiota ja 21 äänikertaa.